

Dünya'nın İki Yarısı

Ekvator, kuzey ve güney kutuplarına eşit uzaklıkta olan ve Dünya'yı ikiye böldüğü varsayılan bir çember. Dünya'nın ekvatorun kuzeyinde kalan bölümüne kuzey yarıküre, güneyinde kalan bölümüne güney yarıküre deniyor. İki eşit parça gibi görünen bu yarıkürelerin birbirinden farklı birçok özelliği var. Bu farklılıklar insanların yaşamını da etkiliyor.

Haydi bu yarıküreleri daha yakından tanıyalım!

Kuzey yarıküredeki karaların yüz ölçümü, güney yarıküredeki karaların yüz ölçümünden fazladır. Kuzey yarıküredeki ülke sayısı ve nüfus yoğunluğu da güney yarıküreye göre daha fazladır.

İlim
Güneş ışınlarının ekvatora dik, kutuplara paralel geldiği günler. Bu günler genellikle 21 Mart ve 23 Eylül'dür. Yani iki ilim vardır: ilkbahar ilımı ve sonbahar ilımı.

Kuzey Kutbu Kuzey Buz Deniz'i'nde yer alır. Kuzey Kutbu buz kütleleriyle kaplıdır. Burada kara yoktur.

Kuzey Kutbu'nda ilkbahar ilımından sonbahar ilımına kadar Güneş hiç batmaz. Sonbahar ilımından ilkbahar ilımına kadarsa Güneş hep ufkun altındadır. Yani altı ay gündüz, altı ay gece yaşanır.

Kuzey yarıkürede oluşan rüzgârların yönünün tersinedir. Güney yarıküredeyse rüzgârların ve okyanus akıntılarının yönü saat yönündedir. Buna Dünya'nın eksenini çevresindeki dönüşü yol açar.

Güney Kutbu'nda da altı ay gündüz, altı ay gece yaşanır. Sonbahar iliminden ilkbahar ilimine kadar Güneş hiç batmaz. İlkbahar iliminden sonbahar ilimine kadarsa Güneş hep ufuk altındadır.

Güney Kutbu buzlarla örtülü bir kara parçası olan Antarktika'da yer alır. Soğuk ve en kurak yeridir.

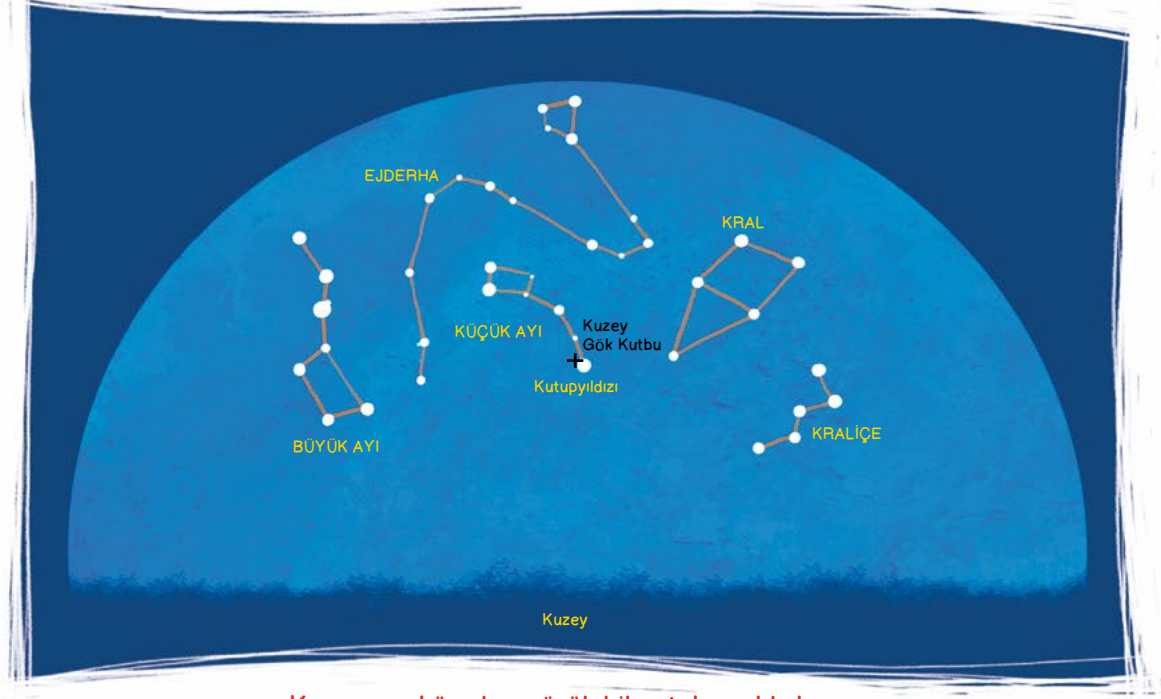
Güney yarıküredeki okyanusların ve denizlerin yüz ölçümü, kuzey yarıküredeki okyanusların ve denizlerin yüz ölçümünden fazladır. Ayrıca bu yarıkürede karaların yüz ölçümünden fazladır.

Ekvator'a yakın bölgeler hariç iki yarıkürede mevsimler tamamen zıttır. Kuzey yarıkürede yaz yaşanırken güney yarıkürede kış yaşanır. Ekvatora yakın bölgelerdeyse mevsimler her iki kürede de pek değişiklik göstermez.

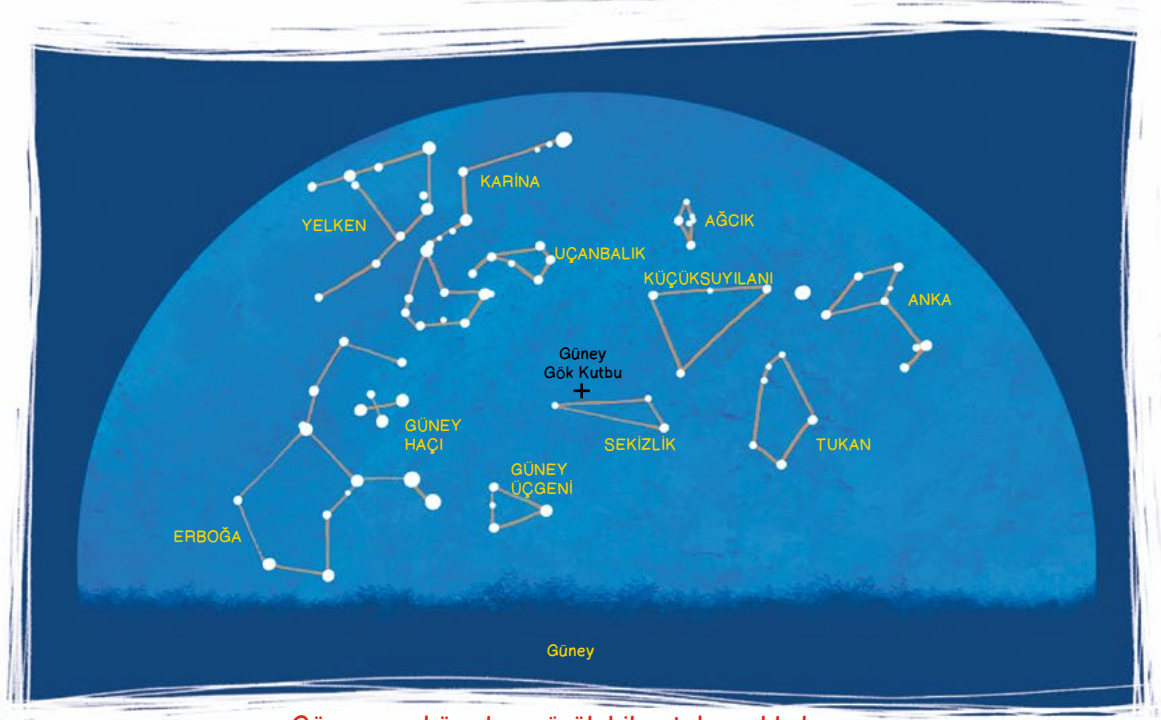
İki yarıkürenin coğrafi farklılıkları dışında başka farklılıkları da var.

Ay, Güneş, yıldızlar, haritalar... Bakın nasıl?

Kuzey yarıkürede kuzeyi Kutup Yıldızı'ndan yararlanarak bulabiliriz. Çünkü bu yıldız kuzey gök kutbuna en yakın parlak yıldızdır ve yeri pek değişmez. Çıplak gözle kuzey yarıküreden çok rahat görülebilen Kutup Yıldızı güney yarıküreden görülmez. Güney yarıkürede güneyi bulmamıza yardımcı olan belirgin bir yıldız yoktur. Çıplak gözle görülebilen ve güney gök kutbuna en yakın olan yıldız Sigma Sekizlik'tir. Bu yıldız o kadar sönüktür ki çıplak gözle ancak çok iyi gözlem koşullarında görülebilir.

Kuzey yarıküreden görülebilen takımyıldızların adları genellikle mitoloji kökenlidir, çünkü birçoğu Eski Yunanlar tarafından verilmiştir. Andromeda, Kanatlıat, Herkül, Orion gibi...

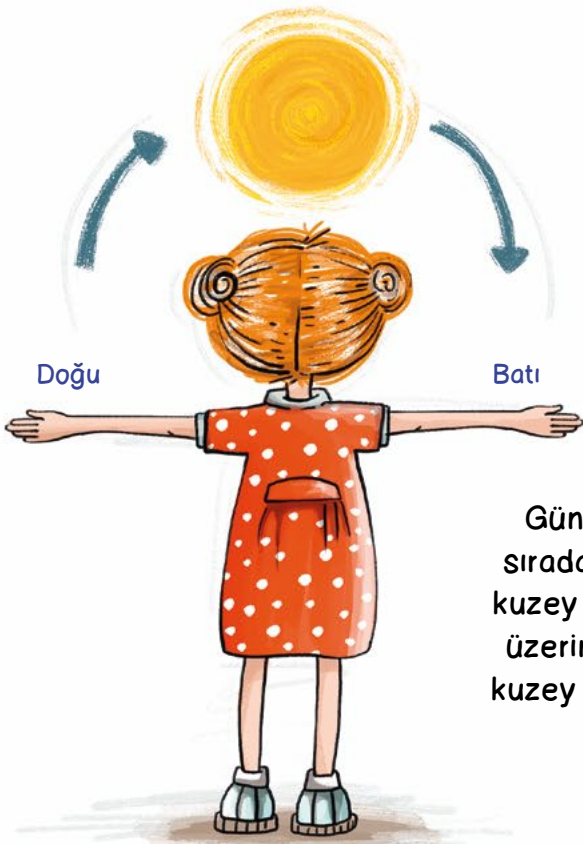
Güney yarıküreden görülebilen takımyıldızlara güney yarıkürede keşfe çıkan Avrupalı denizciler tarafından denizcilikle ilgili adlar verilmiştir. Sekizlik, Yelken, Karina, Pupa gibi...

Ay, en tepede olduğu sırada kuzey yarıkürede güney ufku üzerinde görölürken güney yarıkürede kuzey ufku üzerinde görölür. Bu nedenle Ay'ın aydınlık tarafı kuzey yarıkürede sağda görünürken güney yarıkürede solda görünür. Aynı şekilde kuzey yarıkürede solda görünürken güney yarıkürede sağda görünür.

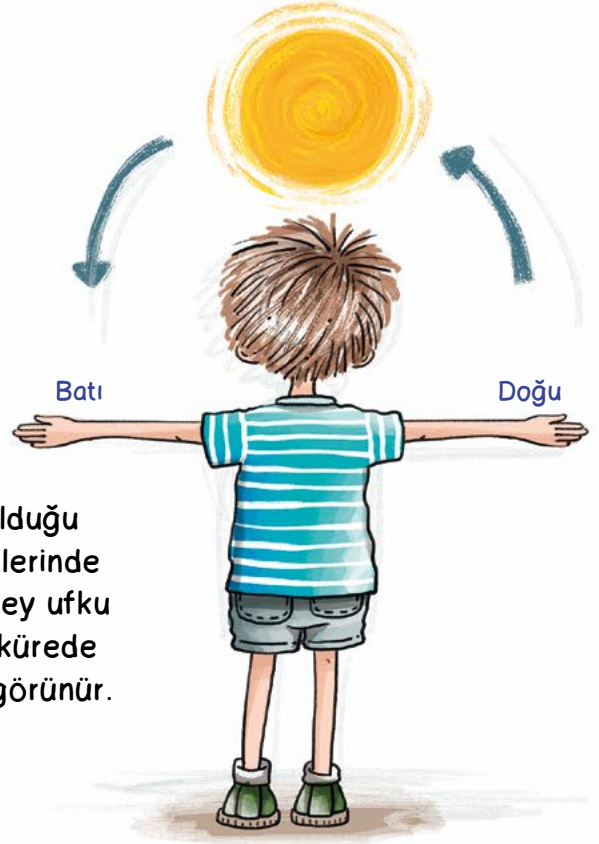

Güney Yarıküreden

Kuzey Yarıküreden

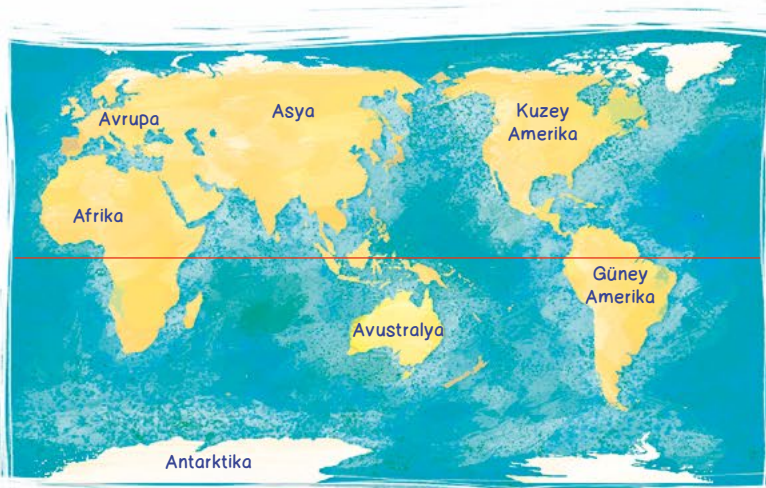

Kuzey Yarıküreden

Güney Yarıküreden

Güneş en tepede olduğu sırada yani öğle saatlerinde kuzey yarıkürede güney ufku üzerinde, güney yarıkürede kuzey ufku üzerinde görölür.

Dünyanın farklı yerlerinde kullanılan Dünya haritaları alıştığımızdan farklı olabilir. Örneğin Avustralya'da kullanılan haritalar genellikle Avustralya merkezlidir, yani solda Afrika, sağda Kuzey ve Güney Amerika vardır. Oysa bizim kullandığımız haritalarda Kuzey ve Güney Amerika solda, Asya ve Avustralya sağda yer alır.